

1) Vaccin COVID-19 hiệu quả như thế nào?

Hiện có nhiều loại vaccin COVID đang trong các giai đoạn khác nhau của quy trình phát triển, phê duyệt và phân phối. Các thử nghiệm lâm sàng cho thấy vaccin của Pfizer có tỷ lệ hiệu lực là 95% và vaccin Moderna có tỷ lệ hiệu lực là 94% trong việc ngăn chặn bệnh COVID có triệu chứng. Điều này có nghĩa là tỷ lệ mắc COVID ở những người tham gia tiêm vaccin chỉ bằng 5-6% tỷ lệ mắc ở những người sử dụng giả dược. Vẫn có khả năng nhỏ bị lây nhiễm bệnh sau khi tiêm vaccin. Do vậy, trong thời gian tới chúng ta sẽ vẫn cần khẩu trang và giãn cách xã hội.

Các nghiên cứu vẫn đang được tiến hành để đánh giá tác động đối với việc lây truyền—liệu một người đã tiêm vaccin có thể truyền bệnh cho người khác hay không. Hầu như tất cả các loại vaccin khác đều bảo vệ phòng chống bệnh và giảm khả năng lây truyền, và chúng tôi hy vọng những loại vaccin này cũng theo hướng đó. Cũng như với các loại vaccin khác, càng nhiều người có miễn dịch, cộng đồng càng được bảo vệ khỏi bệnh dịch này.

Trong các thử nghiệm lâm sàng với hơn 40.000 đối tượng, vaccin Janssen (Johnson & Johnson)—được phép sử dụng một liều duy nhất thay vì hai liều—đã được chứng minh có tỷ lệ hiệu lực là 66% trong việc phòng ngừa nhiễm COVID có triệu chứng. Tỷ lệ hiệu lực của vaccin này trong việc phòng tránh nguy cơ nhập viện sau hơn 14 ngày kể từ khi tiêm vaccin là 93%. Không có trường hợp nhập viện nào xảy ra ở các đối tượng tiêm vaccin sau hơn 28 ngày kể từ khi tiêm vaccin. Bảy trường hợp tử vong liên quan đến COVID xảy ra ở nhóm dùng giả dược và không có trường hợp nào trong nhóm được tiêm vaccin. Điều này có nghĩa là những người được tiêm vaccin, nếu bị nhiễm COVID, sẽ rất khó bị bệnh nặng đến mức phải nhập viện hoặc bị tử vong.

2) Vaccin có an toàn không?

Mặc dù vaccin COVID vẫn còn mới mẻ, nhưng các quy trình thử nghiệm lâm sàng và kiểm tra vaccin thì đã có từ lâu. Tốc độ của quá trình phát triển vaccin này có thể khiến cho nhiều người nghi ngại, nhưng đã và đang có các giai đoạn khác nhau được tiến hành để bảo đảm tính an toàn và chất lượng của vaccin. Như các vaccin khác trước đây, việc giám sát và đánh giá quá trình phê duyệt vaccin COVID của FDA (Food and Drug Administration, Cục Quản Lý Thực Phẩm và Dược Phẩm Hoa Kỳ) và CDC (Centers for Disease Control and Prevention, Cơ Quan Kiểm Soát và Phòng Ngừa Dịch Bệnh) được dẫn dắt bởi một hội đồng các chuyên gia độc lập. Washington cũng đã là thành viên của Western States Pact (Hội Đồng Các Tiểu Bang Phía Tây), hội đồng đã thiết lập Scientific Safety Review Workgroup (Nhóm Làm Việc Đánh Giá Tính An Toàn Khoa Học) để cung cấp một tầng đánh giá khác kỹ lưỡng và do các chuyên gia thực hiện cho quá trình này. Tìm hiểu thêm tại www.snohd.org/covidvaccine.

3) Các tác dụng phụ của vaccin là gì?

Các tác dụng phụ của vaccin COVID-19 đã được báo cáo bao gồm:

- Đau, đỏ tấy hoặc sưng phù ở vùng tiêm
- Mệt mỏi
- Sốt
- Đau đầu
- Đau cơ hoặc đau khớp
- Ớn lạnh
- Buồn ói
- Sưng hạch bạch huyết

Đối với vắc-xin hai liều (Moderna và Pfizer), một hoặc nhiều tác dụng phụ trên đây có thể xảy ra ở tối đa 1 trong 4 người sau liều đầu tiên và 1 trong 2 người sau liều thứ hai. Chúng thường diễn ra vào ngày sau ngày tiêm vắc-xin và là các dấu hiệu bình thường chứng tỏ vắc-xin đang hoạt động. Quý vị có thể dùng thuốc giảm đau hoặc giảm sốt như acetaminophen hoặc ibuprofen nếu cần, hoặc áp miếng ép lạnh vào vùng tiêm. Hãy liên hệ với nhà cung cấp dịch vụ chăm sóc sức khỏe của quý vị nếu quý vị lo lắng hoặc nếu các triệu chứng không biến mất trong vòng hai ngày (48 giờ).

Khoảng một nửa số người được tiêm vắc-xin Janssen gặp một hoặc nhiều tác dụng phụ được liệt kê ở trên.

4) Các phản ứng bất lợi của vắc-xin được báo cáo là gì?

Có rất ít khả năng vắc-xin gây phản ứng dị ứng nghiêm trọng nhưng điều trị được có tên là sốc phản vệ. Không thấy trường hợp này trong các thử nghiệm lâm sàng, nhưng thấy có tỷ lệ rất nhỏ sau khi tiêm liều đầu tiên của Pfizer (11 phần triệu) và Moderna (2,5 phần triệu). Con số này tương tự như tỷ lệ sốc phản vệ ở các loại vắc-xin khác. Sốc phản vệ thường xảy ra trong vòng 30 phút sau khi tiêm vắc-xin và hầu hết những người bị sốc phản vệ đều có tiền sử dị ứng hoặc phản ứng dị ứng trước đó, trong đó một số người đã từng gặp sự cố phản vệ;

Các dấu hiệu của phản ứng dị ứng nghiêm trọng có thể bao gồm:

- khó thở
- sưng phù mắt và họng
- tim đập nhanh
- ngứa
- nổi mề đay
- chóng mặt và yếu người.

Tuy nhiên, dị ứng hoặc sốc phản vệ trước đó không phải là lý do né tránh việc tiêm vắc-xin. Chỉ khi dị ứng với chính vắc-xin COVID hoặc các thành phần trong đó mới là lý do để không tiêm vắc-xin. Các địa điểm tiêm vắc-xin đều được chuẩn bị để xử lý phản ứng này và sẽ theo dõi bệnh nhân trong khoảng thời gian thích hợp trước khi để họ về. Nếu quý vị có tiền sử sốc phản vệ và lo lắng về việc tiêm vắc-xin COVID, hãy thảo luận với nhà cung cấp dịch vụ chăm sóc sức khỏe của quý vị về mối quan ngại đó.

Nếu quý vị gặp phải phản ứng dị ứng nghiêm trọng và không còn ở tại phòng khám đã tiêm vắc-xin, hãy tìm kiếm chăm sóc y tế hoặc gọi 911. CDC cũng đã tạo ra V-safe, một nền tảng cho mọi người chia sẻ thông tin về các phản ứng phụ và phản ứng của họ. Chúng tôi khuyến nghị tất cả những người tiêm vắc-xin đăng ký vào hệ thống này để cung cấp thêm thông tin về các tác dụng phụ của vắc-xin khi triển khai công tác chủng ngừa. Tìm hiểu thêm tại www.cdc.gov/vsafe.

5) Vắc-xin có làm tôi bị nhiễm COVID không?

Không. Vắc-xin không có vi-rút SARS-CoV-2 và không thể khiến quý vị bị nhiễm COVID-19.

6) Tôi cần bao nhiêu liều?

Sẽ có nhiều loại vắc-xin COVID tiềm năng được triển khai trong năm tới, do đó hãy nhớ kiểm tra với nhà cung cấp dịch vụ y tế cung cấp vắc-xin của quý vị để có hướng dẫn cụ thể. Vắc-xin Pfizer yêu cầu hai (2) liều, với liều thứ hai được tiêm ít nhất 21 ngày sau liều đầu tiên. Vắc-xin Moderna cũng yêu cầu tiêm hai (2) liều, trong đó liều thứ hai tiêm sau liều đầu tiên 28 ngày. Điều quan

trọng là cần bảo đảm quý vị nhận cả hai liều có cùng một nhãn hiệu vắc-xin để vắc-xin đạt hiệu quả cao nhất.

Vắc-xin Janssen (Johnson & Johnson) chỉ có một liều duy nhất.

7) Những ai sẽ được tiêm vắc-xin đầu tiên?

Các vắc-xin đang được triển khai theo các giai đoạn dự kiến, tập trung tiêm trước cho những đối tượng có nguy cơ cao nhất. Thông tin về những người hiện hội đủ điều kiện theo giai đoạn được cập nhật tại <http://bit.ly/snocovaccine>, và [công cụ PhaseFinder](#) trực tuyến nhằm giúp mọi người tự xác định bản thân có hội đủ điều kiện hay không.

8) Các giai đoạn được quyết định như thế nào? Tôi có thể nhận vắc-xin sớm hơn không?

Khung phương pháp tiếp cận vắc-xin COVID-19 theo giai đoạn của Hạt Snohomish phù hợp với kế hoạch của Washington State Department of Health (DOH, Sở Y Tế Tiểu Bang Washington) và Advisory Committee on Immunization Practices (ACIP, Ủy Ban Cố Vấn về Thực Hành Chủng Ngừa) thuộc Centers for Disease Control and Prevention. Điều quan trọng là khung này thống nhất trên khắp tiểu bang và giữa các hạt nhằm bảo đảm việc triển khai vắc-xin có hiệu quả, dễ hiểu và công bằng.

Mặc dù chúng tôi đã nhận được yêu cầu xin tiêm vắc-xin sớm hơn từ các tổ chức, chủ lao động hoặc cá nhân trong khung kế hoạch này, chúng tôi dự kiến sẽ không điều chỉnh cục bộ các giai đoạn theo cách khiến chúng khác với những gì đã được Sở Y Tế tiểu bang thông qua.

9) Làm cách nào để tôi biết liệu một tin nhắn hay email cung cấp các lựa chọn về vắc-xin là hợp pháp?

Thật không may là đã có những tin tức lừa đảo liên quan đến vắc-xin COVID-19. Quý vị cần biết cách phát hiện các lừa đảo về vắc-xin. Hãy nhớ rằng không bao giờ có yêu cầu thanh toán trước để được "xếp hàng" nhận vắc-xin, quý vị không thể thanh toán để tiếp cận sớm, vắc-xin không có bán trực tiếp, và vắc-xin phải được các chuyên viên y tế được cấp phép tiêm. Hãy trao đổi với bác sĩ, phòng khám hoặc các nguồn đáng tin cậy khác nếu quý vị không chắc liệu một tin nhắn hay email về vắc-xin COVID có hợp pháp hay không. Nếu quý vị nhận được thông báo liên quan đến chủng ngừa từ một người nào đó không phải là nhà cung cấp dịch vụ chăm sóc sức khỏe, nhà cung cấp bảo hiểm sức khỏe hoặc chủ lao động của quý vị, quý vị có lý do để nghi ngờ.

Quý vị có thể kiểm tra lại tại www.snohd.org/covidvaccine để biết thêm các công cụ tìm tòi chọn vắc-xin đáng tin cậy tại Hạt Snohomish. Chúng sẽ được bổ sung khi các tùy chọn vắc-xin có sẵn. Quý vị cũng có thể liên lạc với tổng đài COVID của Snohomish Health District (Phòng Y Tế Quận Snohomish) theo số 425-339-5278 từ 8 giờ 30 phút sáng đến 4 giờ 30 phút chiều, các ngày trong tuần.

10) Khi nào tôi sẽ được tiêm vắc-xin?

Hiện chưa rõ thời điểm chính xác của các đợt tiêm vắc-xin nhưng thông tin sẽ tiếp tục được cập nhật tại <http://bit.ly/snocovaccine>. Vì lượng vắc-xin có hạn và nhiều người hội đủ điều kiện muốn tiêm vắc-xin nên có thể khó đặt lịch hẹn ngay, ngay cả khi quý vị đủ điều kiện tiêm trong giai đoạn này. Hãy nhớ kiểm tra với nhà cung cấp dịch vụ chăm sóc sức khỏe, phòng khám hoặc nhà thuốc của quý vị, hoặc quý vị có thể tìm hiểu thêm về các địa điểm tiêm vắc-xin đại trà ở Hạt Snohomish tại địa chỉ trang web nêu trên. Trên hết, vui lòng cố gắng kiên nhẫn chờ đợi. Chúng tôi cam kết chủng ngừa cho mọi cá nhân muốn được chủng ngừa; chỉ cần kiên nhẫn chờ đợi.

11) Ai nên tiêm vắc-xin?

FDA đã phê duyệt cho phép sử dụng vắc-xin Pfizer cho những cá nhân từ 16 tuổi trở lên và vắc-xin Moderna và Johnson & Johnson cho những người từ 18 tuổi trở lên. Hãy cho nhà cung cấp vắc-xin của quý vị biết về tất cả các tình trạng bệnh lý của quý vị. Quý vị không nên nhận vắc-xin nếu quý vị bị phản ứng dị ứng nghiêm trọng sau liều vắc-xin đầu tiên hoặc bị phản ứng dị ứng nghiêm trọng với bất kỳ thành phần nào của vắc-xin.

12) Nếu tôi đã mắc COVID, tôi có nên tiêm vắc-xin không?

Có, chúng tôi khuyến nghị quý vị nên tiêm vắc-xin khi quý vị hội đủ điều kiện. Chúng ta vẫn đang tìm hiểu về COVID. Mặc dù việc tái nhiễm cho đến nay dường như rất hiếm, vẫn có khả năng mọi người bị nhiễm COVID nhiều hơn một lần. Nếu quý vị hiện đang mắc COVID, hãy đợi sau khi đã kết thúc giai đoạn cách ly của quý vị để nhận vắc-xin. Hãy trao đổi với nhà cung cấp dịch vụ chăm sóc sức khỏe của quý vị để được hướng dẫn thêm.

13) Tôi có thể chọn loại vắc-xin mà tôi muốn tiêm không?

Hiện tại, mới chỉ có vắc-xin Pfizer, Moderna và Johnson & Johnson được phê duyệt để phân phối. Có thể có một loại vắc-xin khác phù hợp hơn với quý vị. Chúng tôi khuyến khích quý vị trao đổi với nhà cung cấp dịch vụ chăm sóc sức khỏe của quý vị để biết những gì được khuyến nghị cho trường hợp của quý vị.

Nói chung, loại vắc-xin tốt nhất chính là loại quý vị nhận được. Advisory Committee on Immunization Practices (ACIP) không công bố ưu tiên sản phẩm nào; mọi người có thể nhận bất kỳ vắc-xin COVID-19 nào do ACIP khuyến nghị và khuyến khích mọi người tiêm vắc-xin sớm nhất có thể.

Tất cả các loại vắc-xin đã được phê duyệt đều được chứng minh là an toàn và hiệu quả trong nhiều vòng thử nghiệm lâm sàng. Mặc dù quý vị có thể chọn chờ cho tới khi có loại vắc-xin mà quý vị muốn tiêm, nhưng tốt nhất là quý vị không nên đợi nếu được cung cấp loại vắc-xin khác sớm hơn, trừ khi quý vị đã trao đổi với bác sĩ của mình và có lý do về mặt y tế để không tiêm một loại vắc-xin nhất định.

14) Sau khi tiêm vắc-xin, tôi có thể không đeo khẩu trang nữa được không?

Vắc-xin có vẻ rất hiệu quả, nhưng nó không hoàn hảo. Ngay cả sau khi đã được tiêm vắc-xin, quý vị vẫn sẽ cần đeo đồ che mặt và giữ khoảng cách khi ở quanh những người không thuộc gia đình của quý vị. Điều này không phải là mãi mãi, chỉ là việc cần làm hiện nay.

15) Trong bao lâu nữa chúng ta có thể quay trở lại thực hiện các hoạt động như trước khi có đại dịch?

Vắc-xin COVID là một bước tiến lớn trên con đường thoát khỏi đại dịch, nhưng đây không phải là một giải pháp tức thì. Nếu tất cả mọi việc suôn sẻ, sẽ mất khoảng 9-12 tháng để tiêm vắc-xin cho hầu hết mọi người. Bây giờ, chúng ta đã thực hiện được một vài tháng, vẫn còn rất nhiều thời gian phía trước. Đó là 9-12 tháng nữa để chiến đấu chống lại COVID với cùng những biện pháp mà chúng ta đang dựa vào hiện nay. Đeo khẩu trang. Tránh tụ tập đông người. Ở nhà nếu bị ốm. Giữ khoảng cách và rửa tay. Chúng ta không thể dừng các biện pháp bảo vệ phòng ngừa cho đến khi các chuyên gia sức khỏe và y tế công cộng thống nhất rằng làm như vậy là an toàn.

16) Vắc-xin hoạt động như thế nào?

Vắc-xin Pfizer và Moderna là các loại vắc-xin ARN thông tin, còn được biết là vắc-xin mRNA. Đây là loại vắc-xin mới để bảo vệ chống lại các bệnh truyền nhiễm, nhưng chúng đã được biết đến và nghiên cứu trong nhiều thập kỷ. Để kích thích phản ứng miễn dịch, nhiều loại vắc-xin đưa vi trùng bị suy yếu hoặc bất hoạt vào cơ thể chúng ta. Nhưng các vắc-xin mRNA thì không làm như vậy. Thay vào đó, chúng hướng dẫn các tế bào của chúng ta cách tạo protein từ vi-rút—hoặc thậm chí chỉ một mảnh protein đó—điều đó kích thích phản ứng miễn dịch bên trong cơ thể của chúng ta. Phản ứng miễn dịch đó, phản ứng tạo kháng thể, là thứ bảo vệ chúng ta khỏi bị nhiễm bệnh nếu sau đó vi-rút thật xâm nhập vào cơ thể chúng ta.

Vắc-xin Janssen (Johnson & Johnson) tương tự như vắc-xin mRNA. Cả hai đều sử dụng một đoạn mã gen trên một phần vỏ ngoài của vi-rút. Sau khi tiêm vắc-xin, các tế bào cơ tạo ra một phần vỏ vi-rút đó, sau đó hệ miễn dịch của chúng ta sẽ phản ứng lại và ghi nhớ để nếu trong tương lai chúng ta nhiễm vi-rút đó thì sẽ tiêu diệt vi-rút xâm nhập và ngăn chặn sự lây nhiễm. Tuy nhiên, với vắc-xin Janssen, đoạn mã gen đó của vi-rút được cấy vào một loại vi-rút adenovirus (gây cảm lạnh thông thường) đã được thay đổi để không thể tái tạo và không thể khiến quý vị bị bệnh. Các tế bào của chúng ta phá vỡ adenovirus, tạo ra mảnh vỏ ngoài của vi-rút và quá trình này tiếp tục như đã mô tả ở trên. Lợi ích của vectơ adenovirus này là nó cho phép bảo quản và xử lý vắc-xin dễ dàng hơn vì không phải bảo quản đông lạnh như vắc-xin mRNA.

17) Vắc-xin có thay đổi DNA hoặc cấy ghép chip trong cơ thể tôi không?

Không. Chúng không ảnh hưởng hay tương tác với DNA của chúng ta theo bất kỳ cách nào, và không có sự hiện diện của chip vi mô. Mã gen của vi-rút corona không bao giờ xâm nhập vào nhân tế bào, nơi lưu giữ DNA (vật chất di truyền) của chúng ta. Các tế bào sẽ phá vỡ và loại bỏ mã của vi-rút lạ ngay sau khi thực hiện xong theo các chỉ thị.

18) Trong vắc-xin có những gì?

Quý vị có thể thấy một số tin đồn về các thành phần của vắc-xin được lan truyền trên mạng hay mạng xã hội. Đó thường là những lời đồn thổi. [Các thành phần trong vắc-xin Pfizer và Moderna](#) cũng như các thành phần trong [vắc-xin Johnson & Johnson](#) đều khá điển hình cho một loại vắc-xin. Chúng chứa thành phần hoạt tính của mRNA hoặc adenovirus cùng với các thành phần khác như chất béo, muối và đường có tác dụng bảo vệ thành phần hoạt tính, giúp chúng hoạt động tốt hơn trong cơ thể và bảo vệ vắc-xin trong quá trình bảo quản.